

Maatschappelijke Innovatie Agenda Veiligheid

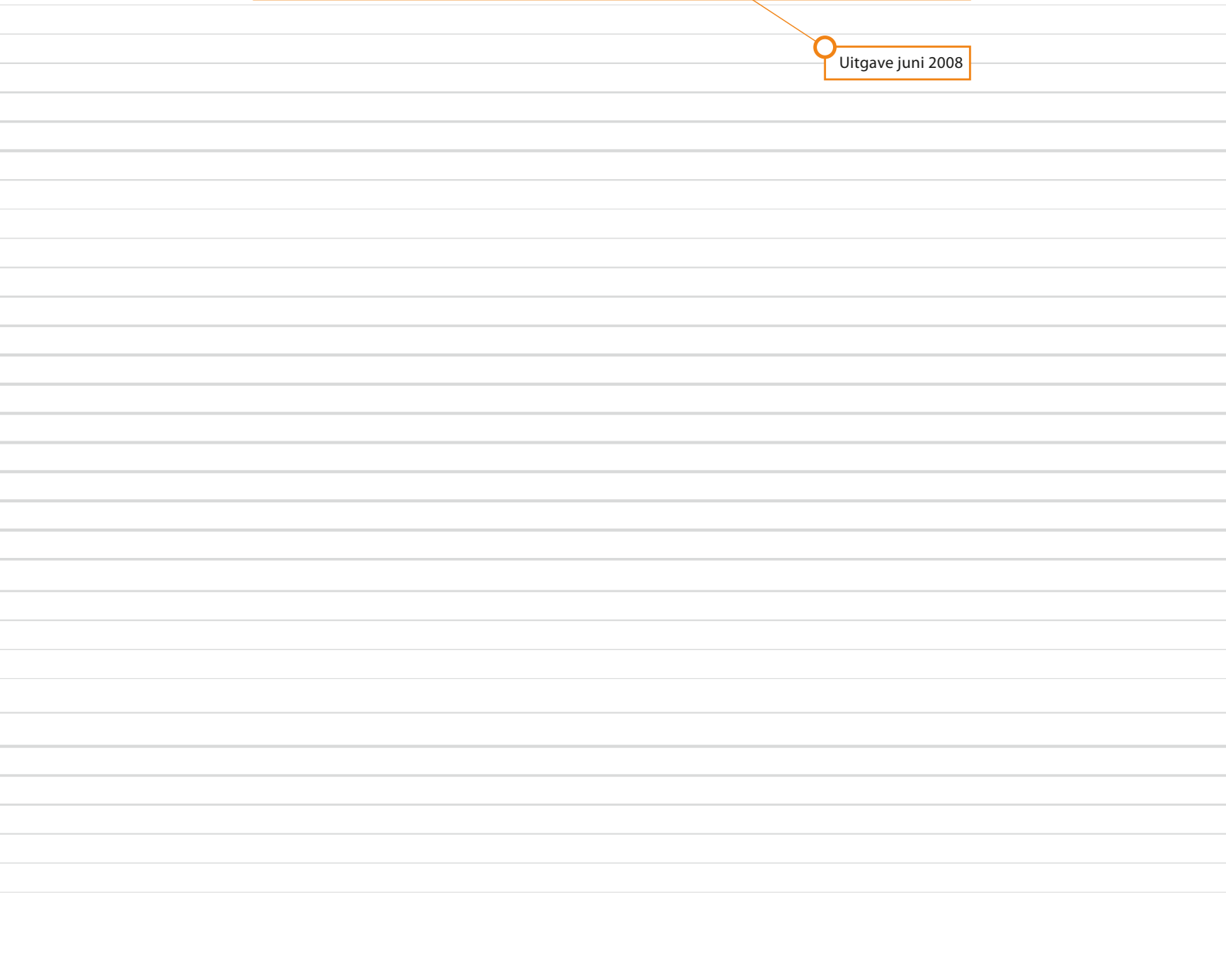

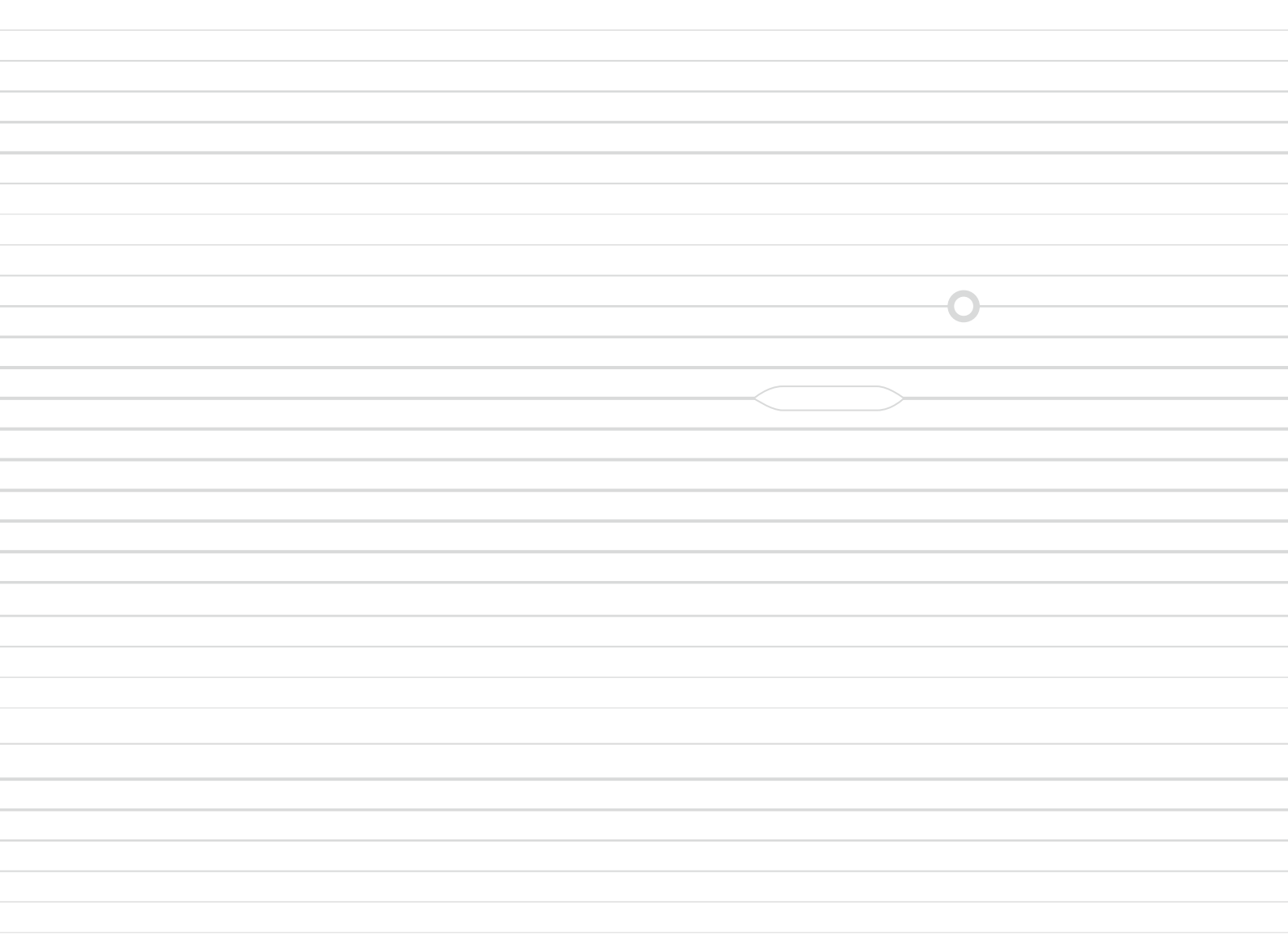

*Maatschappelijke
Innovatie Agenda
Veiligheid*

Uitgave juni 2008

Inhoud

1	SAMENVATTING	5
	1.1 Nieuwe technologie dient de veiligheid	5
	1.2 Aanpak	5
	1.3 Financiën	5
	1.4 Deelnemende partijen	5
2	INLEIDING	7
	2.1 Beleidsplan	7
	2.2 Maatschappelijk thema Veiligheid	7
	2.3 De aanpak	7
3	AANLEIDING	9
	3.1 Algemene ontwikkelingen	9
	3.2 Nationale ontwikkelingen	9
	3.3 Nationale initiatieven en programma's	10
	3.4 Europese ontwikkelingen	11
	3.5 De belangrijkste uitdagingen	11
4	GEMEENSCHAPPELIJKE THEMA'S	13
	4.1 Opereren in ketens en netwerken	13
	4.2 Simulatie, training en opleiding	13
	4.3 Fysieke bescherming	13
5	DE SECTOR	15
	5.1 Foto	15
6	FOCUS	17
	6.1 Prioriteiten	17
	6.2 Doelstellingen	17
7	AGENDA	19
	7.1 Aanpak	19
	7.2 Hoe zorgen we voor innovatie?	19
	7.3 Legitimatie overheidsingrijpen	20
	7.4 Economische meerwaarde	20
8	FINANCIËN EN ORGANISATIE	21
	8.1 Financiële paragraaf	21
	8.2 Organisatie	21
	8.3 Stappenplan richting programma	21
!	BIJLAGEN	

De bijlagen kunnen gedownload worden op www.kennis-innovatie.nl

1 Samenvatting

1.1 Nieuwe technologie dient de veiligheid

De rijksoverheid besteedt nog beperkt aandacht aan het gebruik van nieuwe technologieën om maatschappelijke problemen op te lossen.

Een Maatschappelijke Innovatie Agenda wordt uitgewerkt in een concreet innovatieprogramma. Het doel is om kennis, innovatie en ondernemerschap te benutten bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Dit betekent voor de Maatschappelijke Innovatieagenda Veiligheid dat technologische innovatie een bijdrage levert aan vermindering van onveiligheid in Nederland.

Daarbij stemt het programma de technologievraag voor oplossing van knelpunten op het gebied van veiligheid af met sterke clusters en technologiegebieden in Nederland. Die sterke clusters leveren een bijdrage aan duurzame economische groei.

De Maatschappelijke Innovatieagenda Veiligheid zal zich daarbij richten op aansluiting bij Europese innovatieprogramma's, vooral het zevende Kaderprogramma. Dit zorgt voor een krachtige impuls bij de oplossing van maatschappelijke uitdagingen. Samenwerking bij het uitwerken van de Maatschappelijke Innovatie Agenda Veiligheid door meerdere departementen levert extra synergie op. Tot de samenwerkende departementen behoren in ieder geval de (vakinhoudelijke) departementen BZK, Justitie, EZ en Defensie.

1.2 Aanpak

Betrokkenen werken vanuit drie gemeenschappelijke thema's. Dit zijn Opereren in ketens en netwerken, Simulatie en Oefening en Fysieke bescherming. Deze thema's zijn gekozen na afstemming van de maatschappelijke vraag op het aanbod binnen de zeven sterke Nederlandse clusters.¹

De invulling vindt plaats via een tweestromenbeleid. Gemeenschappelijke projecten voor de korte termijn kunnen al dit jaar resultaat opleveren. Er komen ook gemeenschappelijke projecten voor de middellange termijn. Voor realisatie daarvan worden de drie gemeenschappelijke thema's doorgetrokken in drie programmalijnen met drie werkgroepen. Elke werkgroep heeft een stuurgroep met een voorzitter, een medewerker van SenterNovem en een secretaris van één van de deelnemende ministeries. Deze stuurgroep begeleidt het proces inhoudelijk. SenterNovem zorgt voor procesbegeleiding.

¹ Zie bijlage 2 voor een gedetailleerde beschrijving van de zeven sterke Nederlandse clusters.

De werkgroepleden komen voort uit de bestaande netwerken bij ministeries op de drie genoemde gebieden. Voor de inhoudelijke aanpak komt er een roadmap.

1.3 Financiën

Het budget binnen de Maatschappelijke Innovatie Agenda Veiligheid bedraagt 3 miljoen euro in 2008, 3 miljoen in 2009, 12 miljoen in 2010 en 18 miljoen in 2011. Een gelijke verdeling van de middelen over de verschillende programmalijnen is het streven, maar in 2008 ligt de nadruk op het thema Opereren in ketens en netwerken. Daar gaat 2,2 miljoen naartoe. Bij de andere actielijnen zal de focus dit jaar vooral liggen op ontwikkeling van de roadmap. Private partners kunnen financieel deelnemen. Mogelijkheden voor cofinanciering vanuit de EU zullen in alle gevallen worden onderzocht.

1.4 Deelnemende partijen

De deelnemende partijen zijn geclusterd binnen de Kennisarena Maatschappelijke Veiligheid, bestaande uit de subarena's van BZK en Justitie en de kennisnetwerken van Defensie. Hierin zijn departementen, operationele diensten, kennisinstellingen en universiteiten vertegenwoordigd. Andere departementen zullen worden benaderd om bij de verschillende projecten of bij het opzetten van de roadmaps te participeren.

2 Inleiding

2.1 Beleidsplan

Wereldwijde ontwikkelingen als de klimaatproblematiek, radicalisering, terrorisme, cybercrime en georganiseerde criminaliteit raken ook Nederland. Ze hebben veiligheid nationaal en internationaal hoog op de politieke en maatschappelijke agenda gezet. Dit leidt tot een toenemend beroep op veiligheidsorganisaties zoals politie, brandweer en de veiligheids- en informatiediensten.

De klassieke oplossingen, opschaling en uitbreiding van deze diensten, vormen geen afdoende antwoord. Innovaties zijn nodig om de effectiviteit van veiligheidsorganisaties bij het oplossen van steeds meer maatschappelijke problemen te vergroten. Ze kunnen Nederland weerbaarder maken tegen onder andere terrorisme, criminaliteit en rampen.

Het kabinet heeft in haar beleidsprogramma 'Samen werken, samen leven' het project 'Nederland Ondernemend Innovatieland' (NOI) aangekondigd. In dit project neemt het kabinet een aantal initiatieven om zowel de concurrentiekracht van Nederland te versterken als maatschappelijke vraagstukken aan te pakken.

Kennis, innovatie en ondernemerschap kunnen bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken waar burgers zich zorgen over maken. Kennis, omdat nieuwe ideeën en inzichten de basis vormen voor vooruitgang. Innovatie, omdat kennis zijn waarde bewijst in vernieuwende producten, diensten en werkprocessen. Ondernemerschap, omdat dit leidt tot vernieuwende producten en nieuwe mogelijkheden en oplossingen.

Het project Nederland Ondernemend Innovatieland richt zich op een betere benutting van kennis en vernieuwend ondernemerschap voor oplossing van deze maatschappelijke vraagstukken. In het kader van het project NOI komt nu een aantal maatschappelijke innovatieagenda's tot stand op gebieden waarin Nederland kan uitblinken. De innovatieagenda's dragen via concrete innovatieprogramma's bij aan de realisatie van maatschappelijke doelen.

De maatschappelijke innovatieagenda's geven een indicatie van waar Nederland over 25 jaar wil staan. De langetermijnstrategie voor kennis, innovatie en ondernemerschap zal de eindbeelden daarvoor schetsen. Het kabinet stelt deze langetermijnstrategie op in het kader van het project NOI. Publicatie ervan zal half 2008 plaatsvinden.

2.2 Maatschappelijk thema Veiligheid

Het maatschappelijke thema Veiligheid richt zich op het voorkomen van maatschappelijke ontwrichting door:

- het reduceren van dreigingen, zoals aantasting van de internationale vrede en veiligheid, massavernietigingswapens, terrorisme, (georganiseerde) criminaliteit, sociaal-economische dreiging en natuurlijke dreiging;
- het beschermen en verstevigen van voor de samenleving vitaal belangen zoals territoriale, individuele, economische en ecologische veiligheid en sociale en politieke stabiliteit.

2.3 De aanpak

Het kabinet richtte de interdepartementale programma-directie Kennis en Innovatie (KenI) op om het project Nederland Ondernemend Innovatieland (NOI) uit te voeren. De hierin behandelde beleidsthema's laten zich namelijk niet binnen één departement oplossen. Daarom is gekozen voor een overheidsbrede inspanning. Dat komt duidelijk naar voren in de scope en aanpak van de agenda. Het werk binnen KenI-verband vult het werk aan van afzonderlijke departementen en organisaties, zoals kennisinstellingen.

3 Aanleiding

In Nederland is een blijvende behoefte merkbaar aan preventie en bestrijding van onveiligheid. Wetenschap en technologie kunnen leiden tot maatschappelijke innovatie die de onveiligheid verder kan verminderen.

BZK en Justitie besteden nog beperkt aandacht aan het gebruik van nieuwe wetenschappelijke inzichten en technologieën om maatschappelijke problemen op te lossen. Zowel binnen pijler 2 als binnen pijler 5 wordt gekeken of en hoe wetenschap en technologie hieraan een bijdrage kan leveren. Beide agenda's vullen elkaar zonder overlap aan. De behoeftestelling voor beide pijlers is afkomstig uit de Kennisarena Maatschappelijke Veiligheid. Aan de hand van de concrete behoeften bekijken betrokken binnen welke pijler de onderwerpen worden opgepakt.

De behoeften die binnen pijler 5 worden opgepakt zijn minder breed toepasbaar dan de behoeften binnen pijler 2. Onderwerpen die in pijler 5 aan de orde komen zijn onder andere: forensische methodieken, securityonderwijs, preventie van woninginbraak.

Pijler 2 en pijler 5 hebben beide als meerwaarde dat de wetenschappelijke en technologische kennis die Defensie heeft opgebouwd breder beschikbaar komt.

De nieuw op te bouwen kennis wordt ook weer breed gedeeld. Wel zal deze kennis een meer multidisciplinair karakter kunnen hebben en niet alleen technologisch georiënteerd zijn, mede ook omdat innovaties veelal ook een niet-technologische oorsprong hebben.

Ook zal de nieuwe kennis kunnen bijdragen aan de opbouw van een gemeenschappelijke kennisbasis van de betrokken departementen waarbij een structurele kennisinvestering door de ministeries in gemeenschappelijke thema's wenselijk is.

3.1 Algemene ontwikkelingen

Nederland wordt geconfronteerd met een veiligheidssituatie die sterk in beweging is. Verschillende aspecten beïnvloeden die situatie en de beleving ervan.

- De Nederlandse samenleving is open. Zo'n open samenleving is kwetsbaar tijdens de steeds verdergaande mondialisering. De meeste vraagstukken waarmee Nederland te maken krijgt vragen om een oplossing in internationaal verband. Dat geldt ook voor onze veiligheid.
- De toenemende internationalisering. Voorbeelden zijn de samenwerking met andere landen in Europees en inter-

nationaal verband en de internationale organisaties die in Nederland zijn gevestigd.

- De spilrol (als doorvoerhaven) die Nederland speelt in financiële, logistieke en personele stromen maken Nederland tot potentieel doelwit voor criminele en terroristische groepen. Ook is Nederland in toenemende mate kwetsbaar door deelname aan internationale vredesoperaties.
- De toename van het risico op Security- en Safety-incidenten van verschillende aard en uitwerking. De kwetsbaarheid van onze maatschappij zowel op collectief als individueel niveau wordt steeds groter. Een voorbeeld hiervan is de sterke toename van complexe risico's door intensief ruimtegebruik en de integratie van woon-, werk-, transport- en recreatie-activiteiten.
- Snelle technologische ontwikkeling: de ontwikkelingen op het gebied van onder andere de communicatie-technologie hebben gezorgd voor flexibilisering van de maatschappij. Er is een scala aan technologie voor professionals en consumenten beschikbaar, dat zich leent voor misbruik door criminele en terroristische groeperingen.
- Criminaliteit en overlast worden teruggedrongen, maar vertaalt zich onvoldoende in een veiliger gevoel bij de burger.

3.2 Nationale ontwikkelingen

Op nationaal niveau zijn vier ontwikkelingen merkbaar:

- Aandacht voor preventie. Er is steeds meer aandacht voor het voorkómen van criminaliteit en onveiligheid. Daardoor krijgt criminaliteit minder kans zich te ontwikkelen. Voorbeelden zijn cameratoezicht en de Keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen. Hierbij spelen de burger en het bedrijfsleven een belangrijke rol. Het beleidsprogramma van het kabinet heeft deze ontwikkeling opgenomen in de vorm van het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen'.
- Aandacht voor kwaliteit, doorgezet in het beleidsprogramma van het kabinet. Dit komt onder andere tot uiting in politieprioriteiten zoals programmatisch werken en meer tevredenheid van de burger over de politie.
- Zichtbare en minder zichtbare vormen van criminaliteit. In het beleidsprogramma van het kabinet staan ook minder zichtbare vormen van criminaliteit zoals cybercrime, financieel-economische criminaliteit en georganiseerde misdaad op de agenda. De aandacht is gericht tegen de ontwrichtende werking die deze vormen van criminaliteit kan hebben.

- Groeiende defensiebijdrage aan veiligheid binnen de landsgrenzen. In- en externe veiligheid raken steeds meer verweven. Daardoor groeit de rol van Defensie, dat veel hoogwaardige en specialistische capaciteiten beschikbaar heeft. Defensietechnologie draagt steeds meer bij aan het oplossen van nationale veiligheidsvraagstukken. Defensie heeft zich ontwikkeld van ondersteunende partij op de achtergrond tot een veiligheidspartner van politie, brandweer en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

3.3 Nationale initiatieven en programma's

Nederland kent een scala aan kennis- en innovatieprogramma's en initiatieven in relatie tot veiligheid. De onderstaande tabel geeft een overzicht. Het Maatschappelijk Innovatieprogramma Veiligheid zal initiatieven bij zijn activiteiten betrekken die raakvlakken hebben met de zeven sterke clusters. Relevante bedrijven en kennisinstellingen binnen deze initiatieven krijgen een uitnodiging om zich bij de expertisegroepen van de programmalijnen aan te sluiten.

Initiatief/programma	Looptijd
Sleutelgebieden aanpak / Innovatieprogramma's ministerie van Economische Zaken	
Point One (nano-elektronica en embedded systems)	2006 – 2009
High Tech Automotive Systems	2007 – 2010
Materials to innovate the industry	2008 – 2011
Pieken in de Delta/Pieken in Oost-Nederland	2006 – 2010
Secure Haven	Vanaf 2007
Innovatiegerichte onderzoeksprogramma's (IOP's)	
Beeldverwerking	1996 – 2007
Self Healing Materials	2005 – 2012
Photonic Devices	2006 – 2012
Mens-Machine Interactie	1998 – 2006
Maatschappelijke Sectoren & ICT (met Veiligheid als een van de thema's)	2005 – 2008
Politie en Wetenschap	Sinds 1999
Sentinels	2003 – 2011
Veilig Verbonden	Vanaf 2007
Interactive Collaborative Information Systems (ICIS)	2004 – 2009
Technologie en Opsporing	Vanaf 2004
Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC)	Sinds 1992
Actieplan Veilig Ondernemen (AVO) – deel 1 t/m 3	Sinds 2004
Den Haag Legal Capital	Sinds 2004
Centre for Safety and Security	Sinds 2006
Veiligheid en Beeldverwerking	Vanaf 2008
Game Research for Training and Entertainment (GATE)	Vanaf 2007
Maritieme Veiligheid	Sinds 2004
Project Nationale Veiligheid	Sinds 2006
Vitale Infrastructuur	Sinds 2006

Figuur 1: Overzicht nationale initiatieven en programma's

3.4 Europese ontwikkelingen

In Europa is het zevende kaderprogramma van start gegaan. Voor het eerst behoort veiligheid tot de aandachtsgebieden van een Kaderprogramma. Het *European Security Research Programme (ESRP)* is op advies van de *European Security Research Advisory Board (ESRAB)* vraaggestuurd ingericht. Voor de komende jaren voorziet het ESRP in onderzoek en ontwikkeling op het gebied van onder andere toegepast forensisch onderzoek, detectiesystemen voor menselijk gedrag en voor goederen, crisismanagement, multi-disciplinair optreden en verbetering van uitrusting en materieel van de partijen die het eerst in actie komen bij een calamiteit (First Responders).

Het ESRP richt zich specifiek op R&D. Daarnaast kent de Europese Commissie andere stimuleringsprogramma's op het gebied van veiligheid. Deze programma's zijn niet specifiek gericht op innovatie, maar kennen veelal wel een technologiecomponent. Daarnaast gaat veel aandacht uit naar inter-Europese koppeling van systemen en gegevensuitwisseling. Deze programma's richten verder veel aandacht op internationale samenwerking van veiligheidsdiensten, met training en opleiding als belangrijke elementen. Deze elementen sluiten aan op innovatieve ontwikkelingen op het gebied van *command & control*, simulatie en *serious gaming*. Tot deze Europese stimuleringsprogramma's behoren onder meer²:

- **PREVENTION OF AND FIGHT AGAINST CRIME**

Dit programma met een budget van 597,6 miljoen euro voor de periode 2007-2013 richt zich op verhoging van het veiligheidsniveau. Dat gebeurt door het voorkomen en bestrijden van al dan niet georganiseerde criminaliteit. De nadruk gaat uit naar terrorisme, mensenhandel, misdrijven tegen kinderen, drugshandel, illegale wapenhandel, corruptie en fraude.

- **PREVENTION, PREPAREDNESS AGAINST TERRORISM AND OTHER CRIME**

Het programma heeft een budget van 137,4 miljoen euro voor de periode 2007-2013. Het ondersteunt de inspanningen van lidstaten om terroristische aanslagen en andere veiligheidsincidenten te voorkomen, zich hierop voor te bereiden en mensen en kritieke infrastructuur hiertegen te beschermen. Daarnaast heeft het programma tot doel bij te dragen aan onder andere crisisbeheersing, milieuverbetering, volksgezondheid in het kader van terrorisme en andere aan veiligheid gerelateerde risico's op de gebieden van vrijheid, veiligheid en recht.

² zie http://www.2007-2013.eu/by_scope_security.php

- **CRIMINAL JUSTICE**

Het programma Criminal Justice heeft voor 2008 een budget toegekend gekregen van 29,8 miljoen euro. Het totale budget van 2007-2013 bedraagt 199 miljoen euro³. Het programma heeft onder andere tot doel de justitiële samenwerking te bevorderen en zo bij te dragen aan de totstandkoming van een Europese rechtsruimte in strafzaken.

- **CIVIL PROTECTION FINANCIAL INSTRUMENT**

Het financieringsinstrument voor civiele bescherming heeft een budget van 17,9 miljoen euro voor 2008 en is gericht op ondersteuning van de lidstaten bij natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen, daden van terrorisme of technologische, stralings- of milieuongevallen.

3.5 De belangrijkste uitdagingen

Er zijn nog teveel belemmerende regels en onvoldoende investeringsmogelijkheden. De doorstroom van kennis naar toepassing schiet tekort. De uitwisseling van kennis tussen onderzoek en praktijk en tussen de verschillende sectoren kan beter. De interdepartementale civiel-militaire samenwerking en de Arena Maatschappelijke Veiligheid werken hard aan verbetering op dit gebied.

Er is nog veel te winnen door innovatie. Mogelijke personeelstekorten en toenemende risico's vragen om nieuwe oplossingen. Het is belangrijk om werkgeversorganisaties en het bedrijfsleven hier in een vroeg stadium bij te betrekken. Veel innovatie vindt tenslotte plaats binnen de bedrijven.

De Nederlandse veiligheidssector staat de komende jaren voor een belangrijke uitdaging. Die is: efficiënt, effectief en kwalitatief hoogwaardig inspelen op de verschillende maatschappelijke behoeften in de vraag naar veiligheid.

Binnen de Kennisarena Maatschappelijke Veiligheid zijn deze maatschappelijke behoeften in overleg met verschillende andere departementen, kennisinstellingen, eindgebruikers en bedrijfsleven geformuleerd.

³ zie http://www.2007-2013.eu/by_scope_criminal_justice.php

Behoeften plus uitleg	
Versterking netwerken	Modern militair optreden vereist dat uiteenlopende wapensystemen te land, ter zee en in de lucht, sensoren en commandovoering met elkaar in verbinding staan
	Een eenduidige vaststelling van de identiteit van personen in de justitiële keten. Dit gebeurt met behulp van documentcontrole, foto's en vingerafdrukken. De juistheid van documenten (EEGG) moet kunnen worden vastgesteld
	Informatie selecteren en gericht inzetten voor waarneming, toezicht en opsporing, de opbouw van een informatiepositie, proactief optreden en het voorkomen van incidenten
Versterking inlichtingenketen	Systeembenadering van veiligheid en infrastructuur; Koppeling van dreigingen, scenario's en incidenten aan risico's, prioriteitsstelling en preventieve omgevingsmaatregelen.
	De groeiende complexiteit van operaties en de mondialisering van de inzet van de krijgsmacht stellen hogere eisen aan de inlichtingenvoorziening
	Informatie selecteren en gericht inzetten voor waarneming, toezicht en opsporing, de opbouw van een informatiepositie, proactief optreden en het voorkomen van incidenten
Versterking van de bescherming van personeel	Alleen goed beschermd personeel is in staat een missie te volbrengen. Ook uit het oogpunt van goed werkgeverschap voelt Defensie zich verplicht alles in het werk te stellen om de risico's te minimaliseren
Investeren in kwaliteit van personeel	De kwaliteit van het defensiepersoneel bepaalt het welslagen van ieder militair optreden. Daarom moet die kwaliteit zowel in de uitvoering als in de ondersteuning en zowel bij militair als burgerpersoneel goed zijn
	Effectief en veilig ingrijpen; goed geprepareerd, opgeleid en uitgerust om ingrijpen zo effectief mogelijk te maken
Versterking forensisch-technologisch onderzoek	Ophelderingspercentage moet met 15% zijn verhoogd in 2010
Monitoring ter voorkoming en bestrijding criminaliteit	Monitoring voor eventuele extra preventieve maatregelen
Preventie en bestrijding minder zichtbare vormen van criminaliteit	Toegenomen technologische mogelijkheden kunnen bijdragen aan preventie en bestrijding van georganiseerde misdaad, financieel-economische criminaliteit en cybercrime

Figuur 2: Overzicht maatschappelijke behoeften gerelateerd aan maatschappelijke veiligheid

Gemeenschappelijke 4 thema's

Uit een vergelijking van de maatschappelijke behoeften komen drie thema's naar voren. Meerdere departementen zullen ze gemeenschappelijk uitwerken:

4.1 Opereren in ketens en netwerken

Het met meerdere partijen opereren in netwerken is onder meer gerelateerd aan *Network Enabled Capabilities* (NEC). Dit omvat alle functionele mogelijkheden die samen een netwerk vormen dat bijdraagt aan snel, effectief en flexibel optreden. Het begrip netwerk omvat onder andere sensor-, data-, informatie- en communicatienetwerken. Snelle verspreiding van informatie opgebouwd met gekoppelde sensorsystemen verschaft een beter gedeeld beeld van de omgeving. Deze zogeheten *Shared Situational Awareness* leidt tot snellere en effectievere besluitvorming. NEC kunnen de communicatie en samenwerking tussen de militaire en civiele autoriteiten versterken.

Binnen de overheid bestaan verschillende ketens, bijvoorbeeld rond strafrecht en vreemdelingen. Beschikbaarstelling van alle relevante informatie binnen die ketens maakt een efficiëntere en effectievere uitvoering van taken mogelijk. Relevante informatie leidt tot een integraal persoonsbeeld op basis van administratieve en biometrische gegevens.

Dit thema sluit aan bij verschillende behoeften die uit de analyse van de vraag naar voren kwamen. Het gaat om meer aandacht voor kwaliteitseisen en de vraag naar standaardisatie binnen het veiligheidsdomein. Daarnaast draait het om de behoefte aan intensieve samenwerking tussen partijen in het veld en departementen voor een integrale benadering. Tot slot is er vraag naar versterking van de inlichtingenketen.⁴

De technologiegebieden die moeten worden ontwikkeld om het thema Opereren in netwerken te versterken zijn: biometrie, ICT, datamining, datafusie, geïntegreerd systeemontwerp en geïntegreerde systeemontwikkeling.

4.2 Simulatie, training en opleiding

De kwaliteit van uitvoerend en ondersteunend personeel bepaalt het welslagen van ieder optreden. Een goede personeelsselectie bij in- en doorstroom en goede opleiding en training dragen rechtstreeks bij tot de inzetbaarheid. Ook de veiligheid van personeel tijdens operaties is sterk afhankelijk van strenge selectie, goede beheersing van vaardigheden en intensieve, realiteitsgetrouwe trainingen. Simulatie en kunstmatige omgevingen worden steeds belangrijker bij het trainen van personeel. Hierbij wordt steeds meer gebruik gemaakt van virtuele realiteit en embedded training.

Dit thema sluit aan bij verschillende behoeften en ontwikkelingen die uit de analyse van de vraag naar voren kwamen. Het gaat om het belang van fysieke bescherming en opleiding, groeiende aandacht voor kwaliteitseisen en meer oog voor een integrale benadering. Daarnaast gaat het om investeren in kwaliteit van personeel, snelle technologische ontwikkeling, effectief en veilig ingrijpen en een bijdrage aan effectiviteit.⁵

De technologiegebieden die relevant zijn voor versterking van het thema Simulatie training en opleiding, zijn: simulatoren, serious gaming en overige ICT.

4.3 Fysieke bescherming

Fysieke bescherming beslaat in brede zin de gezondheid, veiligheid en bescherming van het eigen personeel. Het thema komt voor in het beleidsprogramma van het kabinet, dat inzet op de bescherming van hulpverleners in een publieke functie.

Dit thema sluit aan bij verschillende behoeften en ontwikkelingen die uit de vraaganalyse naar voren kwamen. Uiteenlopende ontwikkelingen zijn personeelstekort, de opkomst van internationale criminaliteit en terrorisme, sterke toename van het aantal en het effect van *security- en safety-incidenten* en een sterke toename van complexe risico's door intensief ruimtegebruik en de integratie van woon-, werk-, transport- en recreatieactiviteiten.

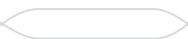
⁴ Voor een gedetailleerde versie van de analyse van de vraag zie bijlage 1.

⁵ Voor een gedetailleerde versie van de analyse van de vraag zie bijlage 1.

Behoeft er aan fysieke bescherming en opleiding, bescherming tegen terrorisme en georganiseerde misdaad, bescherming van kritische infrastructuur, verbetering van de bescherming van personeel tijdens missies, effectief en veilig ingrijpen, bijdrage aan effectiviteit.⁶

De verschillende technologiegebieden die ontwikkeld moeten worden om het thema Fysieke bescherming te versterken, zijn: sensoren, biometrie, ICT en geavanceerde materialen.

⁶ Voor een gedetailleerde versie van de analyse van de vraag zie bijlage 1.

5 De sector

5.1 Foto

AANTAL BEDRIJVEN, OMZET, AANTAL WERKNEMERS

- Veiligheid is geen sector, maar een toepassingsgebied. Vrijwel altijd is sprake van een bestaande, generieke *enabling technology*. Voorbeelden zijn sensoren, beeldverwerking, materialen en ICT. Daarvan is brede toepassing mogelijk: voor milieu, duurzaamheid, medische systemen en ook voor veiligheid.
- Volledige statistiek ontbreekt, maar een schatting is wel mogelijk.
 - Er zijn naar schatting meer dan 500 bedrijven direct actief op de veiligheidsmarkt.⁷
- Een onderzoek van Research voor Beleid uit 2004 leverde kwantitatieve gegevens op over de Nederlandse Defensiegerelateerde Industrie (NL DGI)⁸.
 - NL DGI bestaat uit in totaal 245 bedrijven. Bijna allemaal ontplooiën ze ook civiele activiteiten. De bedrijven zijn vaak onderdeel van grotere, internationale opererende organisaties. Ze zijn het meest actief binnen de lucht- en ruimtevaart, de marinebouw, commando-, controle- en communicatie- en informatietechnologie.
 - De omzet van NL DGI bedraagt in totaal 43 miljard euro. 1,72 miljard daarvan is defensiegerelateerd. De industrie heeft een sterke internationale focus: 72% van de bedrijven verricht werkzaamheden voor het buitenland en 45% van de omzet komt voor rekening van exportactiviteiten. Zowel grote als kleine en middelgrote bedrijven opereren op de internationale markt. Nederlandse bedrijven zijn vooral actief in Duitsland, de Verenigde Staten, België en het Verenigd Koninkrijk. Deze industrie telt 11.000 arbeidsplaatsen. Een derde daarvan betreft R&D-activiteiten.

EZ laat momenteel de kwantitatieve gegevens over de Nederlandse DGI actualiseren. De eerste cijfers met betrekking tot defensiegerelateerde omzet en arbeidsplaatsen laten een stijging zien ten opzichte van het onderzoek uit 2004.

De marktstructuur kenmerkt zich door een diffuus veld van vraag en aanbod, een paar grote spelers en veel kleine.

BELANGRIJKSTE SPELERS IN NEDERLAND (KENNISINSTELLINGEN, BEDRIJFSLEVEN, ORGANISATIES)

De overheid is van belang als vragende partij. Voor de centrale overheid zijn dat de ministeries van BZK, Justitie, Defensie, VWS, VROM, Financiën, V&W en EZ. Ook hun diensten zoals de Politie, het Nationaal Coördinatiecentrum (NCC), de Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding (NCTb) en de Douane zijn vragende overheidspartijen. Provincies en

gemeenten zijn eveneens vragende partijen, net als private partijen zoals de luchthaven Schiphol en het Havenbedrijf Rotterdam.

Kennisinstellingen, universiteiten en hogescholen vervullen binnen het krachtenveld de rol van aanbieder van kennis, expertise en opleidingen. Door onderzoek op uiteenlopende veiligheidsonderwerpen en participatie in internationale netwerken en projecten ontwikkelen zij kennis en producten. Onder andere TNO, het Centrum voor Wiskunde en Informatica (CWI), het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), het Nationaal Instituut Fysieke Veiligheid Nibra (NIFV) en het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR) verrichten onderzoek naar veiligheid.

Binnen de universiteiten zijn onderzoeksgroepen actief met verschillende veiligheidsgerelateerde onderwerpen. Er vindt onderzoek plaats naar zulke uiteenlopende onderwerpen als de privacyconsequenties van het aangescherpte veiligheidsbeleid, intelligent cameratoezicht of nieuwe materialen voor steek- en kogelwerende kleding. Daarbij wordt gewerkt aan nieuwe opleidingen, zoals het Center for Safety, Security and Justice. De universiteiten onderwijzen ook studenten in veiligheidsgerelateerde onderwerpen.

De bedrijven op de veiligheidsmarkt variëren van grote partijen tot starters, waaronder universitaire spin-offs. Ze zijn allereerst aanbieders in het krachtenveld en werken voor de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten vaak samen met kennisinstellingen of universiteiten. Bedrijven zijn naast aanbieder ook vrager, aangezien ze ook slachtoffer worden van criminaliteit. Samen met de overheid werkt het bedrijfsleven binnen het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) aan oplossingen om het bedrijfsleven hier beter weerbaar tegen te maken.

Andere organisaties die een rol spelen zijn brancheorganisaties, publiek-private samenwerkingsverbanden en dienstleveranciers. Relevante brancheorganisaties zijn: Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV), Verbond van Beveiligingsondernemingen (VvBO), VEBON, ICT-Office en de Federatie van Technologiebranches (FHI). Bij de publiek-private samenwerking gaat het om het Centrum voor Criminaliteitsbeheersing en Veiligheid (CCV), het NPC en het Electronic Commerce Platform Nederland (ECP.NL).

STERKE NEDERLANDSE CLUSTERS

De Innovatieagenda Veiligheid gaat aan de aanbodkant uit van sterke clusters in het Nederlandse bedrijfsleven. Aan de identificatie van deze sterke clusters ligt een analyse ten

⁷ Inschatting op basis van SenterNovem (2004, 2007) en Research voor Beleid (2004)

⁸ Research voor Beleid (2004)

grondslag. Die is gebaseerd op de aspecten 'excellentie' en 'samenhang en samenwerking'. Excellentie duidt erop dat de clusters een sterke positie innemen in economisch opzicht, kennispositie en/of wetenschappelijke kwaliteit in internationaal perspectief. Samenhang en samenwerking geeft aan dat er een (potentiële) gemeenschappelijke basis is voor samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen en aansluiting op relevante internationale netwerken. Daarbij is gekeken naar de samenhang en aansluiting op bestaande nationale en Europese innovatieprogramma's. Bij dat laatste punt gaat het vooral om Security in het zevende Kaderprogramma.

Op die manier zijn zeven sterke Nederlandse clusters van bedrijven en kennisinstellingen voor het veiligheidsdomein geïdentificeerd⁹:

- *Detectie, indentificatie en authenticatie*
 - Nieuwe vorm van waarneming, onder andere intelligent cameratoezicht/beeldanalyse;
 - Levert input aan command & control management op meldkamers en ondersteunt operationeel personeel op locatie;
- *ICT-veiligheid*
 - Veiligheid ICT-infrastructuur: SPAM, virussen, identificatie-fraude, phishing;
 - Beveiliging van informatie zelf: encryptie, virtual private network ontwikkelingen;
- *Command & Control*
 - Operationeel management bij toezicht en incidenten, rampen en crises;

- *Fysieke bescherming van personen en goederen*
 - Beschermen personeel en materieel bij incidenten, aanslagen en andere gewelddadige of bedreigende situaties;
- *Situational Awareness*
 - Operationeel ondersteunen van veiligheidspersoneel op straat en in het veld, onder andere door toepassingen zoals PDA's;
- *Onbemande waarneming*
 - Operationele ondersteuning van veiligheidspersoneel, onder andere via mobiele en andere draadloze toepassingen;
- *Simulatie, opleiding en training*
 - Simulatie en *serious gaming* gericht op het virtueel oefenen voor incidenten, rampen en crises.

Eerst heeft een analyse van de vraag plaatsgevonden. Dat gebeurde bij de departementen die de drie gezamenlijke thema's benoemden¹⁰. Daarop volgde de analyse van het aanbod binnen de zeven sterke Nederlandse clusters¹¹. Laatste stap is een match van beide: aan welke technologiegebieden is behoefte in clusters waarin Nederland excelleert? Figuur 3, onderaan deze pagina, geeft het overzicht:

Uit dit schema komt naar voren de volgende technologiegebieden binnen de verschillende programmalijnen worden gestimuleerd:

- Opereren in ketens en netwerken: biometrie, ICT, geïntegreerd systeemontwerp en geïntegreerde ontwikkeling;
- Simulatie en training: simulatoren, serious gaming en ICT;
- Fysieke bescherming: sensoren, biometrie, ICT en geavanceerde materialen.

	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 3	Cluster 4	Cluster 5	Cluster 6	Cluster 7
Sensoren	X	-	-	X	X	X	-
ICT	X	X	X	X	X	X	X
Datamining	-	-	-	-	-	-	-
Datafusie	-	-	-	-	-	-	-
Geïntegreerd systeemontwerp	-	-	X	-	X	-	-
Geïntegreerd systeemontwikkeling	-	-	X	-	X	-	-
Biometrie	X	-	-	X	X	-	-
Geavanceerde materialen	-	-	-	X	-	-	-
Simulatoren	-	-	-	-	-	-	X
Serious gaming	-	-	-	-	-	-	X

Figuur 3: Benodigde technologiegebieden binnen de sterke clusters

⁹ SenterNovem, Innovation Intelligence: verkenning Veiligheid, 19 november 2007

¹⁰ Voor een verdere uitwerking zie bijlage 1

¹¹ Voor een verdere uitwerking zie bijlage 2.

6 Focus

6.1 Prioriteiten

Veiligheid is een voorwaarde voor een samenleving waarin mensen zich vertrouwd, vrij en verbonden voelen. De borging van veiligheid behoort daarmee tot de kerntaak van de overheid. Duurzame en slimme bedrijvigheid kan bijdragen aan en bevredigende uitvoering van die taak. Doelstelling van innovatie in de veiligheidssector is verbetering van de veiligheid en veiligheidsbeleving van de Nederlandse bevolking. Bovendien is een expliciete doelstelling van de maatschappelijke innovatieagenda dat Nederland uitblinkt met nieuwe wetenschappelijke en economische activiteit.

Deze ambitie laat zich lastig samenvatten in concrete doelstellingen en het resultaat laat zich moeilijk meten. Veel initiatieven grijpen op elkaar in. Het eindresultaat moet zijn: tegemoetkomen aan de groeiende en veranderende veiligheidsvraag. De maatschappelijke innovatieagenda geeft hieraan een impuls. Continue verbetering van kwaliteit en efficiëntie van de veiligheidssector moet het resultaat zijn. De productiviteit van operationele veiligheidsorganisaties moet omhoog, omdat anders een mismatch ontstaat tussen de veiligheidsproblematiek en het beschikbare personeel om deze problematiek op te lossen.

De programma's komen tot stand aan de hand van roadmaps. De concrete doelstellingen van de agenda krijgen vorm in programma's. Binnen de programma's komt een plan voor monitoring en evaluatie, uitgaande van een nulmeting.

6.2 Doelstellingen

De doelstellingen zijn bepaald per programmalijn:

PROGRAMMALIJN 1: OPEREREN IN KETENS EN NETWERKEN

Doel is dat de juiste personen op het juiste moment over de juiste informatie beschikken. Network Enabled Capabilities (NEC) dragen hieraan bij.

Uitwerking van deze programmalijn levert een belangrijke bijdrage aan een integrale benadering door intensieve samenwerking tussen partijen in het veld en tussen departementen en aan een wezenlijke versterking van de inlichtingenketen.

Concrete toepassingen die binnen deze programmalijn nadere uitwerking krijgen door ontwikkeling van nieuwe technologie:

- Veiligheid van informatie. Bij het gebruik van informatie is het essentieel om deze te beschermen tegen inbreuk van buiten. Gebruikers moeten weten van wie informatie afkomstig is en of deze na opstelling nog bewerkt is.

In deze fase gaat de belangstelling uit naar kennisopbouw. Wat zijn precies de verschillende dreigingen en hoe zijn ze te voorkomen?

- Controleerbaarheid van documenten op echtheid. Dit vraagt om lokale opvraagbaarheid van landelijke informatie. Het vaststellen van identiteiten in verschillende ketens kan plaatsvinden met behulp van biometrische gegevens. Biometrische gegevens vinden ook hun toepassing in de opsporing en dragen daar bij aan verhoging van het oplossingspercentage van misdrijven.
- Het gebruik van sensoren voor informatieverzameling en centrale opslag daarvan. De aandacht zal specifiek uitgaan naar toepassingen voor detectie van explosieven en biologische stoffen op afstand. Ook inzet van onbemande voertuigen voor verkenning krijgt hierbij de aandacht.
- Real-time situational awareness. Tijdens een operationele handeling moet de locatie van bijvoorbeeld eigen militairen, agenten, leden van een arrestatieteam of gedetineerden tijdens vervoer precies bekend zijn. Onderzoek moet duidelijk maken of opbouw van een zogeheten *real-time common operational picture* met behulp van sensoren mogelijk is. Alle kennis daarvoor is in onderdelen aanwezig, alleen nog niet in combinatie. Op die combinatie zal de technologieontwikkeling zich dan ook richten.

Binnen de programmalijn Opereren in netwerken zal daarnaast een roadmap worden uitgevoerd voor verdere uitwerking van het programma in de komende jaren. Binnen de roadmap wordt beschreven met welke initiatieven een specifiek eindresultaat wordt gerealiseerd. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de (on)mogelijkheden van systemen als GMES en Galileo.

PROGRAMMALIJN 2: SIMULATIE, TRAINING EN OPLEIDING

Doelstelling is versterking van de kwaliteit van het hulpverleningspersoneel door goede selectie bij in- en doorstroom en een goede opleiding en training. Virtuele oefeningen maken onderdeel uit van dit laatste aspect. Uitwerking van deze programmalijn levert naast een belangrijke bijdrage aan de personeelskwaliteit ook een belangrijke bijdrage aan veilig en effectief ingrijpen.

Binnen deze programmalijn zal een roadmap worden uitgevoerd. Deze gaat uit van de departementale behoeften en de behoeften die het operationele veld bij de departementen heeft aangegeven. Vraag aan kennisinstututen en industrie is, een visie te geven op beantwoording van deze behoeften. Welke (inter)nationale onderzoeks-, ontwikkelings- en productietrajecten vergt dit?

Daarbij wordt verbinding gelegd met het sleutelgebied Den Haag Legal Capital en de plannen voor het Centre for Safety and Security.

PROGRAMMALIJN 3: FYSIEKE BESCHERMING

Doelstelling is verbetering van de fysieke bescherming van gezondheid en veiligheid van eigen personeel, zoals brandweerlieden, politieagenten en andere hulpverleners. Uitwerking van deze programmalijn levert daaraan een belangrijke bijdrage, evenals aan bescherming van de kritische infrastructuur en veilig en effectief ingrijpen. Onder andere nanotechnologie en materiaalkunde bieden een scala aan mogelijke oplossingen. Een voorbeeld is brandveiligheid:

- Brandbestrijding vindt vaak plaats met water. Dat is zeker tijdens missies in het buitenland of bij brandbestrijding op lastig bereikbare locaties (hoge gebouwen, tunnels) lang niet overal beschikbaar. Welke andere effectieve manieren zijn er om brand te bestrijden? En hoe zijn bestaande blusmethoden toepasbaar. In de eerste fase van het project zal met name kennis opgebouwd moeten worden.

7 Agenda

7.1 Aanpak

Uitgangspunt bij de aanpak is een tweestromenbeleid. Op korte termijn wordt een aantal projecten per programma-lijn uitgevoerd, terwijl op de middellange termijn projecten verder worden uitgewerkt aan de hand van een roadmap.

Beide stromen volgen een indeling in drie programmalijnen: Opereren in ketens en netwerken, Simulatie en oefening en Fysieke bescherming. Binnen elke programmalijn is gezocht naar gemeenschappelijke projecten die voorzien in gemeenschappelijke behoeften van de vraagkant. Bij de uitwerking van deze actielijnen zal aansluiting met de relevante nationale initiatieven en programma's, zoals beschreven in paragraaf 3.3, worden gezocht.

DE ROADMAPS

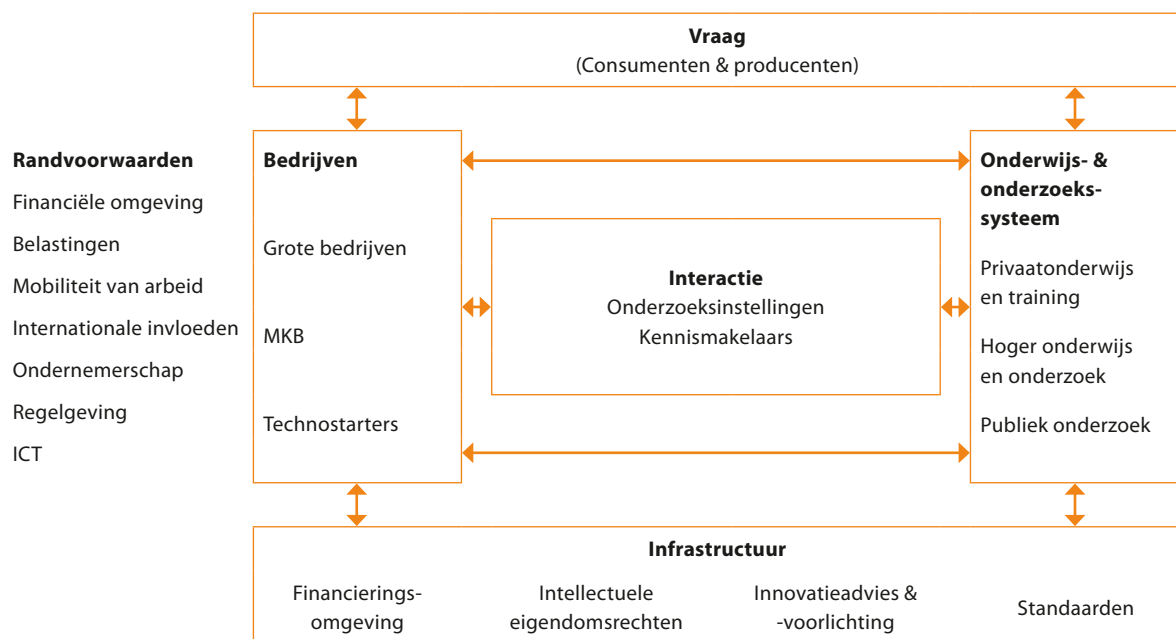
Korte termijn: de kortetermijnorganisatie bestaat uit projectteams die concrete projecten uitvoeren. Deze projectteams bestaan uit vertegenwoordigers uit de subarena's van de Kennisarena Maatschappelijke Veiligheid en kennisnetwerken van Defensie. Voorzover het bedrijfsleven en andere departementen hierbij nog niet zijn aangesloten, bestaat hiertoe de mogelijkheid. Deze projectteams stellen met alle relevante spelers de productroadmap op. Dit is een uitgebreide projectplanning aan de hand waarvan het project wordt uitgevoerd. Het bevat onder andere de volgende elementen:

- Hoe past het beoogde eindproduct van de technologie-ontwikkeling binnen de keten? Wat is dat eindproduct? Hoe lost dit het maatschappelijke probleem op en hoe versterkt het de concurrentiekracht?
- Hoe worden de eventuele risico's afgedekt?
- Hoe kan het product de internationale markt op?

Middellange termijn: voor de middellange termijn zullen de projectteams aanvulling krijgen van experts vanuit SenterNovem en het bedrijfsleven voor ontwikkeling van de roadmaps. Deze expertisegroepen genereren concrete projecten op de drie themagebieden, die worden ingebracht in de korte termijnorganisatie.

7.2 Hoe zorgen we voor innovatie?

Het doel van de Maatschappelijke Innovatie Agenda Veiligheid bestaat uit technische innovaties die de veiligheid voor de Nederlandse burger vergroten. Innovatie is het resultaat van een complex en intensief samenspel tussen eindgebruikers, bedrijven, kennisleveranciers en intermediairs. Ook de dienstverlenende infrastructuur draagt er via octrooibureaus, kapitaalverstrekkers en normen en standaarden toe bij. Dat geldt ook voor randvoorwaarden zoals het fiscale klimaat en het ondernemersklimaat.

Figuur 4: Dynamisch Innovatiesysteem

In overleg met onder meer SenterNovem, NIDV, VNO-NCW en NWO zal worden bepaald welke bedrijven en kennisinstellingen bij de verschillende onderwerpen en projecten worden betrokken.

7.3 Legitimatie overheidsingrijpen

Veiligheid is een collectief goed. De overheid is daarom verantwoordelijk voor het innovatief oplossen van problemen op het gebied van maatschappelijke veiligheid.

Een veilige samenleving is niet alleen een kwestie van duidelijke regels en goede handhaving. Moderne technologie kan de informatiepositie, het situatiebeeld, de inzetnelheid en de effectiviteit verbeteren en de productiviteit van de veiligheidsketen te verhogen. Met technologische innovaties kunnen diensten ondanks personeelsschaarste toch voldoen aan verhoogde veiligheidseisen. De introductie daarvan zal ook een aanpassing van werkwijzen vergen. Een nieuwe werkwijze stelt weer nieuwe eisen aan personeel met betrekking tot opleiding en training.

Het optreden van veiligheidsfunctionarissen zal vaak onder moeilijke en in bedreigende omgevingen plaatsvinden. Daarbij dienen de persoonlijke risico's en de risico's voor de omgeving tot een minimum te worden teruggebracht. Technologie voor fysieke bescherming en kennis van individueel en groepsgedrag zullen leiden tot een beter inschatten, vermijden en incasseren van risico's.

Een georganiseerde en geregisseerde bundeling van de Nederlandse behoeftstelling is een noodzakelijke voorwaarde om als Nederland invloed te kunnen uitoefenen op zowel Europese regelgeving als op de Europese Onderzoeks- en Ontwikkelingsprogramma's.

Ontwikkeling van moderne technologie voor veiligheids-toepassingen kan moeilijk geheel en al worden overgelaten aan de vrije markt. Daarop ontbreken namelijk:

- Standaarden;
- De koppeling van veiligheidsvraag met budget;
- De collectieve rol van de overheid op veiligheidsgebied;
- De meeropbrengst door toepassing van technologie op andere markten;
- De noodzaak tot het snel ontwikkelen van nieuwe toepassingen.

Dit betekent dat er behoefte is aan marktregie op:

- Stimuleren van selectieve technologieontwikkeling;
- Voorfinanciering van belangrijke productontwikkeling;
- Opstellen van (internationale) standaarden, wet- en regelgeving;
- Uitvoering van experimenten en expliciete keuze voor technologie-toepassingen;
- Regie voor toepassing van technologie in complexe ketens en netwerken.

Het mobiliseren van overheid, kennisinstututen, uitvoeringsorganisaties en bedrijfsleven is dan ook van groot belang. Rollen voor de departementen van BZK, Justitie, EZ en Defensie liggen hierbij voor de hand. De burger verwacht van de overheid daadkrachtig en doortastend optreden.

7.4 Economische meerwaarde

De Innovatie Agenda Veiligheid en het daaruit voortvloeiende innovatie-programma richten zich op de zeven sterke clusters en technologiegebieden die bijdragen aan duurzame economische groei en aan de oplossing van knelpunten op veiligheidsgebied.

8 Financiën en organisatie

8.1 Financiële paragraaf

ALGEMEEN

Voor de komende jaren is het volgende budget gereserveerd:

	2008	2009	2010	2011
Departement	* mln euro			
Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties	1	1	4	6
Justitie	1	1	4	6
Defensie	1	1	4	6
Totaal	3	3	12	18

Bij goedkeuring van de agenda zal een eerste tranche beschikbaar worden gesteld. De eerste tranche is als volgt opgebouwd:

	2008	2009	2010	2011
Departement	* mln euro			
Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties	1	1	1	1
Justitie	1	1	1	1
Defensie	1	1	1	1
Totaal	3	3	3	3

De departementen hebben ervoor gekozen om een gemeenschappelijk programma op te stellen, in plaats van drie afzonderlijke programma's. De middelen zullen worden samengevoegd.

In 2010 zal op basis van een midterm review worden besloten over de resterende middelen.

BUDGET 2008

In 2008 zal het budget als volgt worden verdeeld over de drie actielijnen:

Opereren in ketens en netwerken

Roadmap	200.000
Veiligheid van informatie	500.000
Controleren van echtheidsgegevens van documenten	500.000
Gebruik van sensoren om informatie te verzamelen	500.000
Realtime Situational Awareness	500.000
Totaal	2.200.000

Simulatie en training

Roadmap	200.000
Totaal	200.000

Fysieke bescherming

Roadmap	200.000
Kennisontwikkeling Effectieve blusmiddelen	400.000
Totaal	600.000

De uitkomsten van de verschillende roadmaps bepalen de inzet voor 2009 en verder.

8.2 Organisatie

Binnen pijler twee worden drie programma's opgezet, die tegelijk de drie gemeenschappelijke interdepartementale gebieden vormen: Opereren in ketens en netwerken, Simulatie en training en Fysieke bescherming. Deze programmalijnen worden ondergebracht in drie werkgroepen.

SENTERNOVEM

De werkgroepen per programmalijn bestaan uit betrokkenen uit het veld en staan onder leiding van een deskundige voorzitter. De rol van de werkgroepen is het richting geven aan het inhoudelijke proces om te komen tot gemeenschappelijke projecten. SenterNovem zal een ondersteunende rol vervullen. Dit geldt met name voor het begeleidende proces: de keuze van projecten die gezamenlijk worden aangepakt en welke instrumenten worden hiervoor ingezet.

Het is belangrijk om het proces en de planning van de programmalijnen strak in de hand te houden. Dit gebeurt door de regiegroep, die geen inhoudelijke rol heeft. Hierin zitten vertegenwoordigers van Defensie, Justitie, EZ en BZK. De voornaamste taken zijn: het verbinden van de drie programmalijnen, mede door contact met Kennis en Innovatie, en het volgen van de voortgang per programmalijn.

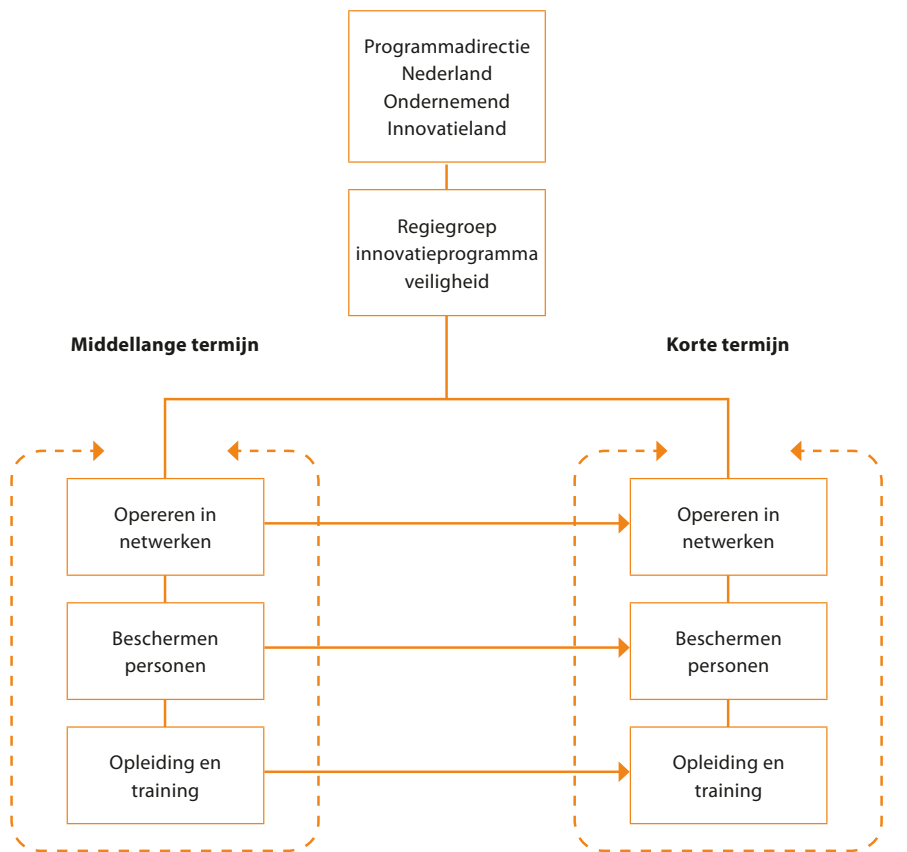
8.3 Stappenplan richting programma

PER PROGRAMMALIJN

Voor alle drie de programmalijnen gelden de actielijnen en data:

Korte termijn:

- Bepalen van projecten die op de korte termijn uitgevoerd kunnen worden. Dit gebeurt juni/juli 2008.

Expertisegroepen verantwoordelijk voor het genereren van middellange termijn projecten

Samenstelling expertisegroepen:

- Deskundige voorzitter (expert binnen het themagebied)
- Expertise vanuit de vraagzijde:
 - Arena's
 - Het veiligheidsveld (haven Rotterdam, etc.)
- Expertise vanuit de aanbodzijde:
 - Kennisinstituten
 - Bedrijven

Projectteams verantwoordelijk voor opstellen van productroadmaps en uitvoeren van projecten

Samenstelling projectteams:

- Projectleider
- Projectteam
- Voor projectrelevante stakeholders:
 - Bedrijven
 - Kennisinstituten
 - Aanbestedingsdeskundigen

N.B. In de denktanks zal ook SenterNovem deelnemen als begeleider van de strategische roadmaps.

Figuur 5: Organisatie

- Bepalen hoe deze projecten uitgevoerd zullen worden. Wie organiseert of organiseren het? Dit gebeurt juni/juli 2008.

Middellange termijn:

- Het bepalen van gemeenschappelijke projectvoorstellen voor de middellange termijn met gemeenschappelijke doeleinden. Deze worden ingebracht in de korte termijn-organisatie. Dit gebeurt medio mei 2008.

- Het confronteren van de aanbodzijde met de behoeften en doeleinden vanuit de ministeries. Dit staat gepland voor mei/juni 2008.
- Het opstellen van de roadmaps. Dit gebeurt in de expertisewerkgroepen onder begeleiding van SenterNovem. Planning: juni-september 2008. Aan de hand van de roadmaps worden de projecten uitgevoerd.
- De uiteindelijke uitvoering van de roadmap staat gepland vanaf januari 2009.

MEER INFORMATIE

Dit is een uitgave van de interdepartementale programmadirectie Kennis en Innovatie. Op de website www.kennis-innovatie.nl kunt u terecht voor meer informatie. Of u kunt bellen met 070 379 74 43.

NEDERLAND ONDERNEMEND INNOVATIELAND

Nederland Ondernemend Innovatieland verbindt het oplossen van maatschappelijke vraagstukken met het versterken van economische concurrentiekracht door het stimuleren van innovatie. Nederland Ondernemend Innovatieland doet dit door te investeren in projecten die onderwijs, onderzoek en ondernemerschap stimuleren. Dit vraagt om een rijksbrede aanpak. En daarvoor is de programmadirectie Kennis en Innovatie in het leven geroepen, waarin vertegenwoordigers van verschillende ministeries samenwerken. Dit zijn op dit moment de ministeries van BZK, Defensie, EZ, Justitie, LNV, OCW, SZW, VROM, VWS en VenW.

